

उत्पादन क्षेत्रातील व्यक्तिंसाठी संदेश
www.aiche.org/ccps/process-safety-beacon

तात्पुरत्या बदलांचे व्यवस्थापन करा – क्लॅम्पचेदेखील!

जुलै २०२२

आकृती 1: एका व्हॉल्व्हरील पाइपचा क्लॅम्प ज्यातून गळती झाली होती

एका कारखान्यात एका पाइपमधून गळती सुरु झाली आणि ती व्यवस्थित थांबविण्यासाठी प्लॅट बंद करणे शक्य नव्हते. त्यांच्या लिकेज क्लॅम्पिंग पध्दतीप्रमाणे त्यांनी आवश्यक तज्ञांचा परामर्श घेतला आणि 6 महिन्यांसाठी तात्पुरत्या क्लॅम्पिंगसाठी मंजूरी दिली. त्यानंतर ठराविक काळाने त्या क्लॅम्पची पाहणी व तपासणी करून पर्याप्त असल्यास योग्य व्यक्तिंकडून पुन्हा मंजूरी घेणे आवश्यक होते. दोन वर्षांनंतर त्या क्लॅम्पमधून गळती सुरु झाली. क्लॅम्पची पुनर्तपासणी आणि मंजूरी झाली नाही आणि तो क्लॅम्प कंपनीच्या नीती आणि पध्दतींनी परवानित केल्यापेक्षा जास्त काळ सेवेत राहिला.

जेव्हा दुरुस्तीचे योग्य उपाय करणे शक्य नसते त्यासाठी पाइप क्लॅम्प हा तात्पुरता पर्याय असतो. तो मूळ पाइपापेक्षा कमकुवत असतो. त्याबरोबरच, पहिली गळती चालू झाली त्याचे मूळ कारण अजून तसेच आहे. त्याचे निराकरण वेळेवर होणे आवश्यक आहे. पाइप क्लॅम्प हे कायमचा उपाय नसतात.

कंपनीच्या बदल व्यवस्थापन पध्दतीनुसार सर्व तात्पुरत्या बदलांचे नियोजन होणे आवश्यक आहे. यावर उत्तम उपाय म्हणजे कंत्राटदारास टर्नअराऊंड पध्दतीची कार्याज्ञा (वर्कऑर्डर) द्यावी ज्यायोगे यांत्रिकी विभाग पुढील कार्यवाहीत गळत्या पाइप दुरुस्त किंवा बदली करतील.

आपणास ज्ञात आहे का?

- पाइप क्लॅम्प हा अभियांत्रिकी पध्दतीने बनविण्यात येणाऱ्या गळती रोखण्याच्या उपकरणांच्या प्रकारांतील एक प्रकार आहे. ते गळतीच्या ठिकाणाभोवती दाबयुक्त वेष्टन बनवितात, नंतर त्यातील पोकळी पंपाने भरता येणाऱ्या बहुलकाने घट्ट भरतात. गळती तात्पुरती रोखण्यासाठी ते प्रभावी मार्ग असतात.
- घातक प्रक्रियेमधील सर्व बदलांचे तुमच्या कारखान्यातील बदल व्यवस्थापन प्रणालीनुसार समीक्षण व मंजूरी मिळवणे व त्यांचे योग्य नियोजन करणे आवश्यक आहे.
- पाइप क्लॅम्प हे कायम वापरासाठी अपेक्षित नसतात. कालांतराने पाइप किंवा व्हॉल्व्ह त्यांच्या मूळ तपशीलानुसार बनविलेल्या पाइप किंवा व्हॉल्व्हने बदलले गेले पाहिजेत.
- अनेकवेळा नजरेसमोर असूनही तात्पुरत्या दुरुस्तीच्या कामांचा जसे पाइप क्लॅम्पचा मागोवा घेणे नजरे आड होवू शकते.
- असेट इंटिग्रिटी प्रणालींचे मुख्य ध्येय प्रक्रियेतील उपकरणांची विश्वासाहता राखणे आहे. ज्यावेळी या प्रणालींचे पालन होत नाही त्यावेळी उपकरणांची विश्वासाहता ढासळते आणि सुरक्षेची तडजोड करावी लागते.
- बायपास केलेले कंट्रोल लूप किंवा उपकरण हे सहज बायपास होत नसतात.

आपण काय करू शकता?

- एखादे ठिकाणी तात्पुरती दुरुस्ती केलेली असल्याचे निदर्शनास आल्यास त्याची तुमच्या पर्यवेक्षकाकडून माहिती घ्या. तुमच्या प्रश्नामुळे एखादा मुदतबाह्य झालेला आढावा किंवा तपासणी निदर्शनास येवू शकते.
- प्रत्येक तात्पुरत्या दुरुस्ती कामासाठी तात्पुरत्या बदल व्यवस्थापन पत्राची मंजूर करून घेतलेली प्रत मिळवावी. तात्पुरत्या दुरुस्त्यांचे कठोर व्यवस्थापन झाले पाहिजे – ज्यामध्ये आगामी कार्यवाहीत कायमस्वरूपी व्यवस्थेमध्ये त्याचे रूपांतर होईपर्यंत नियमित तपासणी आणि पुनर्मंजूरीचा अंतर्भाव असावा.
- प्रक्रीयेचे अनेक घटक तपासणीसाठी अथवा पडताळणीसाठी बायपास केले जाऊ शकतात. तुमच्या संयंत्रामध्ये फिरताना तुम्हाला असे काही आढळून आल्यास तुमच्या पर्यवेक्षकाच्या निदर्शनास आणून द्या. तुम्हाला अधिकार नसल्यास त्यात बदल करू नका.
- बायपास केलेल्या नियंत्रण यंत्रणा हुडकणे अधिक अवघड असते. काही नियंत्रण यंत्रणा कोणकोणती नियंत्रण लूपस बायपास आहेत किंवा निष्क्रिय केलेली आहेत अथवा सेवेतून काढली आहेत त्याची यादी बनवू शकतात

तात्पुरते म्हणजे तात्पुरतेच!